

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Center for Epidemiologic Studies Depression scale (CES-D)

Maart 2013

Review: MJH Jungen
Invoer: ML Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overig, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Psychische stoornis Geestelijk welbevinden
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Mentale functies

- *Korte beschrijving* → De CES-D is ontwikkeld met het doel om depressieve gevoelens/symptomen bij bevolkingsgroepen te kunnen vaststellen. Het is een zelfbeoordelingslijst en meet de omvang van depressieve symptomen, waarbij niet alleen milde symptomen maar ook ernstige symptomen gemeten kunnen worden. Hiervoor wordt het voorkomen van depressieve symptomen gemeten in de week voorafgaande aan de afname van de vragenlijst. Zij meet geen chronische depressie maar registreert de depressieve gevoelens die als gevolg van een bepaalde gebeurtenis kunnen ontstaan (reactieve depressie). De vragenlijst bevat de volgende componenten: depressieve stemming, schuldgevoelens en gevoelens van inferioriteit, gevoelens van hulpeloosheid en wanhoop, verlies van eetlust, slaapstoornissen en psycho-motorische retardatie.²
- *Doelgroep* → de algemene populatie, psychiatrische adolescenten, volwassenen en ouderen^{2,3}
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Radloff LS (1977)^{1,4}
 - ✓ *Nederlandse versie* → Hanewald GJFP (1987)²

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Inventariserend
- Etiologisch
- Evaluatief/effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → 20 items; items 4,8, 12 en 16 zijn positief geformuleerd; overige 16 items zijn negatief geformuleerd. Er zijn 4 subschalen:
 - Somatic-retarded activity: vraag 1, 2, 3, 5, 7, 11 en 20 (range: 0-21)
 - Depressed affect: vraag 6, 10, 14, 17 en 18 (range: 0-15)
 - Positive affect: vraag 4, 8, 12 en 16 (range: 0-12)
 - Interpersonal affect: vraag 15 en 19 (range: 0-6)Vraag 9 en 13 vallen niet onder een subschaal, maar tellen wel mee bij de eindscore.
- *Invulinstructie* → in het instrument zelf staat een korte invulinstructie
- *Meetniveau* → per item: wijze score: 4-puntsschaal (0-3)²; meetniveau nominaal
 - 0 = zelden of nooit (minder dan 1 dag)
 - 1 = soms of weinig (1-2 dagen)
 - 2 = regelmatig (3-4 dagen)
 - 3 = meestal of altijd (5-7 dagen)
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score: (0-60); meetniveau nominaal
De totaalscore wordt verkregen door de score per item op te tellen, waarbij de positieve items eerst gespiegeld dienen te worden. Hoe hoger de score, hoe meer gevoelens van depressie aanwezig zijn.²

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → via het [Tijdschrift voor psychiatrie](#), onder voorwaarden van het Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken¹⁵
- *Geschatte kosten* → vergoeding na overeenstemming met het Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken (NCG)
- *Copyright* → ja, © Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken (NCG), Rijksuniversiteit Groningen

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan in de volgende reviews:

- Thomas JL, Jones GN, Scarinci IC, Mehan DJ, Brantley PJ. The utility of the CES-D as a depression screening measure among low-income women attending primary care clinics. The Center for Epidemiologic Studies-Depression. 2001¹¹
- Lockett T, Butow PN, King MT, Oguchi M, Heading G, Hackl NA et al. Support Care Cancer. Review and recommendations for optimal outcome measures of anxiety, depression and general distress in studies evaluating psychosocial interventions for English-speaking adults with heterogeneous cancer diagnoses. 2010¹²

En verder o.a. in:

- van de Rest O, van der Zwaluw N, Beekman AT, de Groot LC, Geleijnse JM. The reliability of three depression rating scales in a general population of Dutch older persons. 2010¹³

Conclusie¹³:

Volgens de auteurs is de CES-D een betrouwbaar en valide meetinstrument voor onderzoekers om depressieve patiënten snel te screenen via Internet (Cronbach's alpha voor de CES-D was 0.90).

6 Hanteerbaarheid / feasibility

- *Taal* → Engels, Nederlands, Frans^{2,9}
- *Benodigdheden* → vragenlijst
- *Randvoorwaarden* → de CES-D kan ook thuis ingevuld worden, zonder deskundige interviewer². Meetmomenten van diverse groepen binnen een onderzoek zoveel mogelijk gelijk houden⁷
- *Benodigde tijd* → ongeveer 5 min.
- *Gebruikershandleiding* → ja²,
<http://www.rug.nl/research/share/research/tools/assessment-tools/cesd>

7 Normgegevens

- Een cut-off punt van 16 is volgens de auteur een ruwe indicator voor het voorkomen van een depressie. De waarde is niet valide.²

8 Overige gegevens

- Er bestaat een CES-D versie voor ouderen (1994). Deze versie heeft ook een COTAN-beoordeling.⁵
- De CES-D heeft een COTAN-beoordeling.⁶
- De CES-D-SF is een verkorte versie van de CES-D en bevat 7 items.⁷ De CES-D is ook in een 8 item versie (CES-D8)¹⁰ beschikbaar, een 10-item versie⁹, en een 4 item versie, namelijk de "Very short visual analog scale of the Center for Epidemiologic Studies Depression Scales (CES-D-VAS-VS)".⁹ Verder ook een 12-item versie, namelijk de CES-D-12-NLSCY.¹⁴

9 *Literatuurlijst*

1. Radloff LS. The CES-D Scale: a self-report depression scale for research in the general population. *Applied psychological measurement*. 1977;1:385-401.
2. Bouma J, Ranchor AV, Sanderma R, van Sonderen E. Symptomen van depressie (CES-D): het meten van symptomen van depressie met de CES-D, een handleiding. Groningen: Research Institute SHARE, UMCG; 2012. Available from: <http://www.rug.nl/research/share/research/tools/assessment-tools/cesd> [Geraadpleegd 2013 maart 12].
3. Center for Epidemiological Studies Depression Scale (CES-D). Psychisch & Werk. Available from: <http://www.psychischenwerk.nl/pw/subarticle.php?id=61&aid=4066> [Geraadpleegd 2013 maart 12].
4. Haringsma R, Engels GI, Beekman ATF, Spinhoven Ph. The criterion validity of the Center for Epidemiological Studies Depression Scale (CES-D) in a sample of self-referred elders with depressive symptomatology. 2004. Available from: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/12620/02.pdf?sequence=9> [Geraadpleegd 2013 maart 12].
5. CES-D voor ouderen (1994): researchbeschrijving. Available from: www.cotandocumentatie.nl [Geraadpleegd 2013 maart 12].
6. CES-D NCG versie (1997): researchbeschrijving. Available from: www.cotandocumentatie.nl [Geraadpleegd 2013 maart 12].
7. Levine SZ. Evaluating the seven-item Center for Epidemiologic Studies Depression Scale short-form: a longitudinal US community study. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*. 2013 Jan 9.
8. Zhang W, O'Brien N, Forrest JI, Salters KA, Patterson TL, Montaner JS et al. Validating a shortened depression scale (10 item CES-D) among HIV-positive people in British Columbia, Canada. *PLoS one*. 2012;7(7):e40793.
9. Moullec G, Maïano C, Morin AJ, Monthuy-Blanc J, Rosello L, Ninot G. A very short visual analog form of the Center for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D) for the idiographic measurement of depression. *Journal of affective disorders*. 2011 Feb;128(3):220-234.
10. van de Velde S, Levecque K, Bracke P. Flanders versus The Netherlands: focus on differences between depressive symptoms in men and women measured on the basis of CES-D8. *Tijdschrift voor psychiatrie*. 2011;53(2):73-82.
11. Thomas JL, Jones GN, Scarinci IC, Mehan DJ, Brantley PJ. The utility of the CES-D as a depression screening measure among low-income women attending primary care clinics: the Center for Epidemiologic Studies-Depression. *International journal of psychiatry in medicine*. 2001;31(1):25-40.
12. Luckett T, Butow PN, King MT, Oguchi M, Heading G, Hackl NA et al. Review and recommendations for optimal outcome measures of anxiety, depression and general distress in studies evaluating psychosocial interventions for English-speaking adults with heterogeneous cancer diagnoses. *Supportive care in cancer*. 2010 Oct;18(10):1241-1262.
13. van de Rest O, van der Zwaluw N, Beekman AT, de Groot LC, Geleijnse JM. The reliability of three depression rating scales in a general population of Dutch older persons. *International journal of geriatric psychiatry*. 2010 Oct;25(10):998-1005.
14. Poulin C, Hand D, Boudreau B. Validity of a 12-item version of the CES-D used in the National Longitudinal Study of Children and Youth. *Chronic diseases in Canada*. 2005 spring-summer;26(2-3):65-72.
15. Center for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D). *Tijdschrift voor psychiatrie*. Available from: <http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/measuringinstruments/28> [Geraadpleegd 2013 maart 12]

